

Het tintelt

Christus Triumfatorkerk, 28 januari 2024

Lezing: Marcus 1: 21-29

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied 'Morgenglans der eeuwigheid' (Lied 213: 1, 2 en 4)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 118: 1 en 8
- Kyriegebed
- Glorialied: 'Heb dank, o God van alle leven' (Lied 315: 1 en 2)

WOORD

- Met de kinderen

Gebed (gezongen, op melodie van lied 243)

*Heer, onze God, ik zie uw macht
in alle sterren in de nacht.*

*U bent zo groot, ik ben zo klein,
maar toch wilt U mijn Vader zijn.*

*Ik dank U dat U van mij houdt,
dat U mij zo veel toevertrouwt:
de vogels in de lucht, het vee
en alle vissen in de zee.*

*Heer, onze God, ik zie uw macht
in vlinders, in een kind dat lacht,
een leeuw die brult, een mus die fluit.
De aarde roept uw grootheid uit!*

Gesprek over Psalm 8:

*Ik kijk naar de hemel
die u hebt gemaakt.*

*Ik kijk naar de maan en de sterren
die u daar een plaats hebt gegeven.*

En ik denk:

*Een mens is niet belangrijk,
en toch denkt u aan hem.*

*Een mens is maar klein,
en toch vergeet u hem niet*

Lied: Psalm 8b: 'Zie de zon zie de maan'

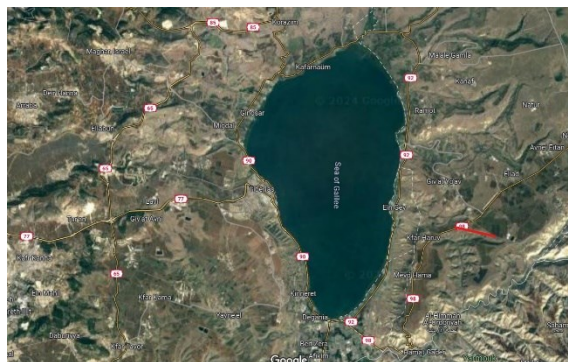
- Schriftlezing Marcus 1: 21-28 (Marieke van Vliet)
- Lied 'Voor mensen die naamloos' (Lied 647)
- Preek

Het is een alledaags tafereel in Kafarnaüm. Kapernaüm heette het in de Statenvertaling. In het Galilea van nu heet het Kfar Nahum. Het ligt aan het meer van Galilea. Je kunt er meevaren op een toeristenboot en zo ontdekken hoe plotseling de wind op het meer kan opsteken. Je kunt proberen of je ook over het water kunt lopen, of wie weet vang je wel meer vis dan je aan boord kan halen.

Maar van dat alles weten Simon en Andreas nog niet. Deze twee broers zijn net geroepen, uitgenodigd door Jezus om hun netten achter te laten en Hem te volgden. Net als Jacobus en Johannes – ook twee broers, ook twee vissers uit Kafarnaüm.

En nu is het sabbat, en ze zijn van het meer het dorp ingelopen. Een dorpje van niks eigenlijk. Nog steeds. Maar er wonen vissers en een paar winkeliers en vast ook nettenmakers en timmerlui.

Ze zitten allemaal in de synagoge – natuurlijk, het is Sabbat. De synagoge staat er ook nog, kijk maar. Alle mannen en de vrouwen uit het dorp zijn er. Netjes gescheiden, zoals dat hoort in de synagoge en de kinderen, ze zitten bij de vrouwen, of spelen op de grond. En de dorpsgek natuurlijk, hij dreunt er wat tussendoor. En allemaal hebben ze hen zien binnenkomen. Kijk Simon en Andreas, die kennen ze wel. Dat zijn vissers uit het dorp. Net als Jacobus en Johannes. Dat zijn de zonen van Zebedeus – Hij zit ook in de synagoge, maar wie is die andere man? Hij komt uit Nazaret, wordt er gefluisterd, dat is een stadje 40 kilometer verderop, van vissen hebben ze daar in de bergen geen verstand, en Nazaret staat eigenlijk helemaal niet zo goed bekend.

Het is wat onwennig allemaal. Eigenlijk zijn ze altijd onder elkaar. Als er al een gast is dan is het een familielid van een dorpsgenoot. Maar een echte onbekende is zeldzaam in de synagoge van Kafarnaüm. Zouden ze vreemd hebben opgekeken? Zouden ze hem hebben aangestaard? Zouden ze er iets van gezegd hebben als Jezus op hun plaat was gaan zitten. “ehm pardon, maar hier zit ik altijd...” Al zou het me verbazen als er stoelen in de synagoge stonden. Waarschijnlijk waren ze wel met stomheid geslagen toen Jezus opstond en het woord nam. Want dast gebeurt er: *Jezus ging naar de synagoge en onderwees hen*, zo lazen we. Wát hij zei weten we niet. Maar de vissers en timmerlui, de middenstanders en de vrouwen – ze waren diep onder de indruk, dat weet Marcus ons wel te vertellen. Want *hij sprak tot hen als iemand met gezag, en niet zoals de Schriftgeleerden*. Daar moeten we het mee doen. Wat zou Jezus gezegd hebben? Marcus vindt het blijkbaar niet nodig om ons te vertellen wat Jezus zegt. Hij vertelt ons vooral over de impact. De mensen zijn onder indruk. En ook over hoe Jezus het zegt: Jezus is anders: Hij spreekt met gezag, niet zoals de Schriftgeleerden – dat is de reactie.

Je kunt je daar van alles bij voorstellen.

Jezus lééft het evangelie.

Hij spreekt en preekt uit het woord van God, alsof hij het zelf heeft meegemaakt. Hij spreekt over God zelf, alsof het zijn vader is. Hij heeft het over het Koninkrijk van de Hemel, alsof hij zelf een kijkje heeft genomen in de hemel.

Het is allemaal waar, weet je als het Evangelie van Marcus uit hebt. Maar hier, hier is het allemaal nieuw. De kerkgangers vallen bijna van hun stoel.

De Schriftgeleerden, de theologen. De dominees ook, ook deze, ze hebben het vaak over God. Ze hebben het vaak over een Bijbeltekst en over de betekenis van een Bijbeltekst. Als een interessant

onderzoeksubject. Iets met wat er in het Grieks staat. Of wat de oude profeten er al over gezegd hebben.

Maar wat Jezus doet is anders. Hij is vanmorgen in onze kerk opgestaan. Hij heeft onderricht gegeven over de teksten uit de Wet en de Profeten. Maar niet zomaar onderricht. Hij heeft ze uitgelegd die teksten, of nee, niet alleen uitgelegd, het lijkt wel of Hij ze doorleefd heeft. Of hij erbij was toen ze werden opgeschreven. 'Met zoveel warmte hebben we nog nooit over de Eeuwige horen spreken,' zo zeggen de mensen tegen elkaar. 'Je voelt: dit gaat over mij, dit gaat over ons.' 'Wie is deze man? Zijn stem, zijn woorden, zijn ogen, alles is anders dan anders. Onze farizeeën en Schriftgeleerden – ze hebben het over God. Maar deze Jezus die heeft iets van God zelf!'

De oude woorden klinken als nieuw.

Soms werk het zo. Dat je opeens gegrepen wordt door woorden die je al kende.

Ik had het toen in 2004 de Nieuwe Bijbelvertaling verscheen. Het zelfde verhaal, dezelfde teksten, maar met een andere woord volgorde, of een net wat andere vertaling, waardoor zinnen anders klinken, waardoor een detail uit een verhaal opeens binnenkomt.

Het kan ook anders om. Afgelopen woensdag lazen we in de Bijbelgebedskring het verhaal van de Barmhartige Samaritaan. In de Nieuwe Bijbelvertaling staat dat de Samaritaan *medelijden* had met de gewonde man op de grond. In de oude vertaling uit 1951 staat dat hij met *ontferming bewogen* werd. Ouder taalgebruik inderdaad, misschien ook niet meteen voor iedereen te begrijpen, maar bij mij komt het meer binnen. Met ontferming bewogen worden, dat klinkt diep – al heeft het zo ongeveer dezelfde betekenis als mee-lijden. Want ook dat kan diep gaan.

Dat gaat over vertalingen. Soms gebeurt het ook dat iemand een verhaal vertelt, of betreft op haar eigen leven, waardoor de platte tekst opeens diepte krijgt. Waardoor het je raakt en gaat leven.

Hoe dan ook, wat Jezus deed was anders dan de Schriftgeleerden. Die hadden van het geloof een leer gemaakt. Het levende geloof was verstart in schema's, in regels in dogma's. En natuurlijk leer en dogma's zijn soms nodig. Als houvast. Als hulpmiddel. Maar leer is ook gestold geloof. Het heeft de neiging om vast te roesten. En leer maakt het ook mogelijk om een ander eraan te toetsen: ben jij wel recht in de leer?

Geloof begint nooit met de leer. Geloof eindigt eerder met leer. Als mensen elkaar verketteren, als er een kerkscheuring plaatsvinden over curiositeiten. Of de slang wel of niet heeft gesproken, in 1926, of over de veronderstelde wedergeboorte in 1944. Geloof - dat begint met je geroepen weten, al je netten uit je handen laten vallen en gaan in zijn spoor. Geloof bij Mozes begon het met een stem horen, ver weg in de woestijn, in de eenzaamheid van zijn leven. Hij hoorde een stem en zag een vuur – van Gods liefde, zo begreep hij later. Of veel minder spectaculair, maar wel ook in de woestijn en de eenzaamheid, bij Elia. In het suizen van een zachte koelte. Opeens het besef: ik ben niet alleen. Kippenvel op je armen, om wat je ervaart. In muziek, een gedachte. Een gedicht waarin je opeens meer hoort dan er staat. Zo iets.

Het is voor iedereen anders.

Geloof – het overkomt je, net als liefde, het tintelt, het leeft. Het begint vaak met mensen op je weg die je ogen geven om het te zien, oren om het te horen. Zo begon het ooit. Toen Abraham werd geroepen. Toen de hemel openging en Johannes de Doper een duif zag neerdalen op Jezus. Geloof - het sloeg in als een bliksemschicht bij de Romeinse soldaat die onder het kruis het uitroept: "Waarlijk deze was Gods zoon."

En het is ook even zo snel weer weg. Tenminste bij mij. Zo'n ervaring van even boven jezelf uitgetild worden. Zo'n idee van: hier is God in het spel. Even later weet je het niet zo zeker meer. Abraham en Mozes – ook na hun roeping geloofden ze vaker niet dan wel.

Daarom is het ook goed om dingen op te schrijven. Om het vast te houden, om het door te geven. Leer is niet verkeerd, maar het blijft een hulpmiddel.

Het draait uiteindelijk om het leven zelf.

Als er één plek is waar dat blijkt dan is het in de synagoge van Kafarnaüm op die sabbat ergens in het jaar 28 of 29. Het zijn niet de Schriftgeleerden die het wonder zien. En ook de vissers en een timmerlui vragen zich verwonderd af: wat gebeurt hier? Een nieuwe leer? Zelfs de dorpsoudste en de bovenmeester hebben geen idee.

Tot er eentje opspringt. Hij roept het uit: “Wat hebben wij met Jou te maken, Jezus van Nazaret?

Ben Je gekomen om ons te vernietigen? Ik weet wel wie Je bent, de heilige van God.” Het is de dorpsgek. Hij voelt het aan. Hij luistert misschien niet eens naar wat er gezegd wordt. Maar hij ziet het aan hoe Jezus handelt, hoe hij kijkt. *Jij bent niet zomaar iemand: Jij bent van God.*

De geest die hem in de weg zit. de geest die het leven onmogelijk maakt – een onreine geest -een macht die het van God gegeven leven dwarsboomt, voelt nattigheid. Zoveel aandacht, zo veel liefde, daar kan ik niet tegenop. Als de hemel zich opent, dan moet ik wegwezen.

“Ben jij gekomen om ons te vernietigen?” zegt de onreine geest.

Precies. Alles wat mensen in de weg staat het ware leven te leiden. Alles wat mensen inperkt, of het nu dogma's zijn of mensen die je klein houden, of machten die je over je heersen of trauma's of depressies of psychische aandoeningen. Het zijn tegenmachten. Onreine geesten. Het zit Gods goede schepping in de weg. Het houdt deze man gevangen en moet inderdaad vernietigd worden. Gods liefde wil je daarvan bevrijden.

Want hij, want u en jij bent in vrijheid geschapen. Je komt voort uit Gods liefde en Hij wil dat je in vrijheid voor Hem kiest.

Om dát nieuws gaat het. Toen en nu. Het nieuws van de bevrijdende liefde van Gods Genade. Dat dat nieuws zich als een lopend vuurtje mag verspreiden overal in Galilea, in Den Haag, overal in heel de wereld.

Amen

- Muzikaal intermezzo
- Lied 'Waar God de Heer zijn schreden zet' (Lied 723)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed. Onze Vader
- Collecte – 1. Wijkdiaconie, 2. PKN Jong Protestant (JOP)
- Slotlied: 'Jezus roept hier mensen samen' (Lied 975: 1, 2 en 3)
- Zending en zegen

